

Dok 48

UFD	
Saksnr.	25 APR. 2005 200404093
Arkivkode:	510

Universitetet
i Stavanger

Utdannings- og forskningsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref.: 200404093

Vår ref.: 05/595.4

Stavanger, 22. april 2005

KUNNSKAPSLØFTET - HØRINGSUTTALELSE FAG- OG TIMEFORDELING

Som Nasjonalt Senter for leseopplæring og leseforskning og som spesialpedagogisk kompetansesenter for dysleksi vil vår høringsuttalelse konsentreres om de områdene i fag- og timefordelingsplanen som i størst grad kan sies å berøre lese- og skriveopplæringen, samt forhold som eventuelt kan være av spesiell betydning for elever med lese- og skrivevansker.

Våre kommentarer til fag- og timefordelingsplanen vil følgelig knyttes til oversikten over fag- og timefordeling for grunnskolen (vedlegg til høringsbrevet), samt til punkt 1 - Departementets forslag nr. 1, punktene 2.2 og 2.2.1 – Departementets forslag nr. 5 og punkt 3.1 – Departementets forslag nr. 7.

Oversikt over fag- og timefordeling (som vedlagt i høringsbrev av 15.02.05)

Timetallet i norskfaget skal, i henhold til det nye forslaget, være uforandret i forhold til gjeldende ordning. De siste årene har timetallet i norsk på småskoletrinnet hatt stor økning, og vi har følgelig ingen merknader til at timetallet nå er uforandret.

Lesing og skriving er to av de fem grunnleggende ferdighetene som, ifølge Stortingsmelding 30 "Kultur for læring" og forslag til ny læreplan, skal integreres i alle fag. Ifølge forarbeidet til planverket innebærer dette at alle lærere – ikke bare lærere i norsk – får et selvstendig ansvar for å utvikle og videreutvikle elevenes lese- og skriveferdighet. Selv om det understrekes at dette skal skje på fagenes premisser, vil en sterkere vektlegging på grunnleggende ferdigheter nødvendigvis ta tid. Derfor er det etter vår oppfatning bra at det på barnetrinnet er foreslått en øking i timetallet i de mest typiske lese- og skrivefagene; KRL, matematikk, engelsk, naturfag og samfunnsfag. Med samme begrunnelse stiller vi oss imidlertid kritisk til at KRL, naturfag og samfunnsfag har fått redusert timetall på ungdomstrinnet (jfr. også dept. forslag 5 b).

Punkt 1: Departementets forslag nr 1

At skoleeier får anledning til å omdisponere inntil 25% av timetallet kan betraktes som positivt. Det gir rom for fleksibilitet og for individuell tilrettelegging, og kan eksempelvis gi økt mulighet til å vektlegge grunnleggende ferdigheter.

Vi vil imidlertid påpeke at departementets forslag nr 1 er noe uklart formulert. Kriterier for omdisponering bør presiseres, det synes eksempelvis noe uklart om omdisponering av timer kan/skal skje på individ- eller gruppenivå. Det bør i det hele tatt gis klarere retningslinjer for hvordan omdisponering av timene kan skje.

Punkt 2.2.1: Departementets forslag nr 5b og c

Om programfag og fjerning av *skolens og elevens valg*. Vi merker oss at skolen skal ha tilbud om programfag både fra studieforbereende og yrkesforberedende utdanningsprogram. Men siden tilbudet bestemmes lokalt, kan dette føre til at det totalt sett kan bli få muligheter for elever som ønsker å velge praktiske fag, (også yrkesrettede fag kan være teoretisk orientert). Når samtidig *skolens og elevens valg* går ut, kan dette slå uheldig ut, særlig for elever med spesielle problemer og behov. (Jfr. også nedenfor om 2. fremmedspråk.)

Vi etterlyser også tydeligere retningslinjer for forholdet mellom ungdomsskole og videregående skole når det gjelder programfag, for eksempel med hensyn til progresjon mellom ungdomsskole og vgs.

2.2.1 og 3.1.1

Ad. Departementets forslag nr. 5a og c og Departementets forslag nr. 7.

Om 2. fremmedspråk:

Planen legger opp til at 2. fremmedspråk blir obligatorisk fag på ungdomstrinnet. Konsekvensen av dette er at muligheten for tilvalgsfag som eksempelvis *praktisk prosjektarbeid* eller *engelsk fordyping* forsvinner. Skolehverdagen får dermed flere teorifag, spesielt når en ser at også faget *skolens og elevens valg*, utgår.

En gruppe elever strever allerede med å tilegne seg ett fremmedspråk. Dersom denne reformen gjennomføres, vil elever med lese- og skrivevansker og en del andre barn med spesielle behov, få en langt mer teoretisk skolehverdag der de gis liten mulighet for å lykkes.

Det gjør ikke saken bedre at disse elevene, når de kommer på videregående skole, ikke kan velge å begynne på nytt i det samme fremmedspråket som de hadde på ungdomsskolen, (jfr. dept. forslag

nr. 7, fotnote 7). Elever som allerede har "falt av lasset" får større problemer ved en slik ordning. De må enten forsette som tapere i faget, eller det de lærte i ungdomsskolen blir irrelevant for opplæringen i 2. fremmedspråk i videregående – siden de kan velge et nytt fremmedspråk. En slik ordning vil ikke bidra til å styrke 2. fremmedspråk i studieforberegende program, siden det alt i dag kreves 2. fremmedspråk for å få studiekompetanse. Men den nye ordningen vil trolig skape flere tapere i faget.

Konklusjon: Vi stiller oss skeptisk til at 2. fremmedspråk blir obligatorisk i ungdomsskolen. Det bør gis mulighet til å starte på nytt i samme språk i videregående skole, men det bør vise igjen i poenggivning (jfr. forslaget pkt 4 *Bruk av poeng*) at elever som fortsetter med samme språk når et høyere nivå.

3.1.1

Ad. Departementets forslag nr. 7:

Om forhold mellom læreplan og forslag til fag- og timefordeling:

Det er vanskelig å vurdere fag- og timefordeling i fag der det ikke foreligger læreplan. Som eksempel kan nevnes historie, der det ikke foreligger noen plan for det nye historiefaget som skal avløse *eldre og nyere historie*. Det samme gjelder flere andre fag i videregående opplæring. Her er det noe problematisk med tidsrekkefølgen.

Oppsummering:

- Det er positivt at det er foreslått en øking i timetallet i de mest typiske lese- og skrivefagene på barnetrinnet, men vi er kritisk til at KRL, naturfag og samfunnsfag har fått redusert timetall på ungdomstrinnet
- Det er ønskelig med klarere retningslinjer for omdisponering av 25% av timene og for programfag.
- Innføring av programfag og obligatorisk 2. fremmedspråk i ungdomsskolen, sammen med at *skolens og elevens valg* blir fjernet, kan gi en mer teoritung skolehverdag og kan virke uheldig for elever med spesielle behov.
- Vi etterlyser klarere retningslinjer for forholdet mellom ungdomsskole og videregående opplæring med hensyn til programfag
- Det er problematisk at fag- og timefordeling kommer før læreplanen i flere fag.

Med hilsen

Ingolv Austad
senterleder